

Szerkesztőségi iroda:

Nagybcskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer, Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknál.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybcskerek, 1905.

XXXIV. évfolyam. 263 szám.

Péntek, november 17.

A demokrácia jegyében.

— november 17.

A kormány programja ellen a koalíciós sajtónak az a legnagyobb kifogása, hogy a demokrácia reformokat kijátszák a nemzeti követelésekkel szemben, és hogy ezeket a nemzeti követeléseket el akarják ejteni.

Tudva valótlan állít, aki ilyeneket mond. A jelvény- és zászlókérdés rendezése dolgában máris folyik az akció. Vajon nem annak bizonyossága ez, hogy a Fejérváry-kabinet igenis számol a nemzeti követelésekkel is, sőt tőle telhetőleg mindent elkövet a követelések érvényesítésére?

Az bizonyos, hogy a kormány programja minden ízében demokratikus. Törekszik arra, hogy megteremtse a jog-egyenlőséget, hogy szóhoz juttassa azokat a nagy tömegeket is, melyek eddig az ország gerincét képezték munkában, teherviselésben, de amelyek polgári jogok tekintetében teljesen a hátsó térbe voltak szorítva.

Ezeknek a tömegeknek nem nemzeti vívmányok kellene elsősorban, hanem jog, munka, kenyér, megélhetés. Attól a rettenetes gazdasági válságtól akarnak megszabadulni, amely ólomsúlyként nehezedik rájuk, fojtogatja őket, megbénítja a karjukat. A szociális, a gazdasági reformokat óhajtják mindenekelőtt, mert ez rájuk nézve a legégetőbb szükség. Am soha egy szóval se mondták azt, hogy a nemzeti követelésekkel szemben állanak. Sőt ismételtel kijelentették, hogy igenis készek támogatni a nemzeti küzdelmet, ha a koalíció nyílt és becsületes kijelentést tesz, hogy az általános, titkos választói jogot meg akarja teremteni.

De tudjuk, hogy a koalíció, tekintettel a maga saját külön arisztokratáira és gentryjeire, ilyen kijelentéstől jezsuita óva'ossággal tartózkodik. Nem az a legtermészetesebb-e tehát, hogy a tömegek odaszegődnek a támogatására annak a kormányprogramnak, mely nagyszabású szociális reformok mellett, gondoskodni kíván az ország legvitalisabb gazdasági érdekeiről, a polgárok anyagi helyzetének javulásáról?

Ennek a programnak diadalmas-kodnia kell. És ennek a programnak a diadala a demokrácia győzelmét fogja jelenteni Magyarországon és biztosítani fogja a haladást, meg fog nyitni egy új korszakot, melyben teljesen érvényesülhet a polgári ész és a polgári munka.

És ha a koalíció jutna kormányra, aminthogy azok az urak most kézzel-lábbal tisztán csak azért dolgoznak, hogy a kormányhatalomhoz jussanak? Mit nyer az ország akkor? Hogy a koalíció megnyire veszi komolyan a maga nemzeti törekvéseit, az nagyon különös módon jutott kifejezésre a csóri látogatás alkalmával. A „vezérek“, akik Szögyény-Marich Lászlónál megjelentek, kijelentették, hogy ha a király megbizsa őket a kormányalakítással, készek kikapcsolni a katonai kérdéseket.

Tehát lemondanának arról, ami ütköző pontja volt az egész politikai harcnak, amit folyton előtérbe toltak és amit a nagy nyilvánosság előtt olybá tüntettek föl mindig, hogy vérüket, életüket is készek feláldozni érte.

Ime, látjuk: az egész nagy erőlködés humbug és semmi más.

Ha a kormány programja győz — és győzni fog, — Magyarország demokra-

tikus reformokat nyer. És ez nagy nyereség lesz.

Ha pedig a koalíció törekvései érvényesülnének, a nyereség az lesz, hogy jön egy új kabinet, melynek a tagjai végre kielégíthetik a maguk egyéni ambícióját.

Az országnak igazán nem nehéz abban választania, hogy melyik törekvésnek kívánja a sikert.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 órától 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

November 20. Rendes városi közgyűlés.

„ 22. Városi képviselőválasztások.

„ 24. Nemes baromfivásár.

December 2. Közig. tanfolyamhallgatók estélye.

„ 9. Estély az árva ház alapja javára.

„ 11. Közig. bizottság ülése.

— **Erzsébet királyné emlékezete.** Vasárnap, f. hó 19-én lesz boldog emlékeztető Erzsébet királyné nevenapja. Ez alkalmából az összes iskolákban megemlékeznek beszéddel, szavatokkal az elhunyt királyasszonyról.

— **Személyi hír.** Dr. Dellimanics Lajos főispán ma este hivatalos ügyekben elutazott Nagybcskerekre.

— **Megerősített alapszabályok.** A magyar kir. belügyminiszter a német csernyai olvasókör alapszabályait a megerősítő záradékkal ellátta.

— **Adomány a kultúregyesületnek.** Torontál vármegye községei közül újabban Román-Petre község képviselőtestülete szavazott meg 20 korona évi adományt a Torontál vármegyei Magyar Közművelődési Egyesületnek, amiért a derék hazafias képviselőtestületnek hálás köszönetét fejezi ki az egyesület igazgatósága.

A „TORONTÁL“ tárcája.

A siker.

— Szegény barátom, hát nem lesz már neked teljes sikered sohasem?

Marthe Dufours e pár szót mély gunnyal és megvetéssel dobta oda. Octave szó nélkül hajtotta le fejét és összemorzsolta azt a papírlapot, a mely előtte teleírva fektült. Talán már huszadszor történt, hogy a felesége ilyen megjegyzést tett és az volt a dologban a legrosszabb, hogy ő minderre semmit sem válaszolhatott, mert alapjában igazat adott is neki. Ugy van, képtelennek érezte magát olyan mű alkotására, mely őt a többiek fölé emelte volna. Meg kellett elégednie azzal a gyötrelmes munkával, hogy „soros“ maradjon és megrendelésre írjon cikkeket a lapoknak.

Hajdan, kezdetben, a mikor első könyve, egy regény, melyet szerényen a saját költségére adott ki, megjelent, telve volt a legmerészebb álmokkal, a legvérmesebb reményekkel. Környezete hitt is költői hivatásában. De hát e környezetet anyja és testvérei voltak, a kik végtelen szeretettel olvasták minden sor írását.

Csak neje, Marthe nyitotta föl a szemét hideg, gunyos tekintetével, megvetéssel teljes szavaival. Neki-kekiült a munkának, hogy valami mély érzésű vagy elmés párbeszédű regényt írjon. De csupa haraggal százszor is eltépte a kéziratot, megvallva önmaga előtt, hogy amit írt, máris képtelenség és egyébre sem méltó, minthogy tüzhaltat szenvedjen.

Ezért végtelenül fájt neki Marthe megjegyzése, amelyre válaszolni nem tudott, különösen ha ráemlékezett volégenykedésének boldog, de ah! olyan rövid idejére, kettős sétákra a kertek alatt, mámorító almavirágos fasorok között, a csókokra, esküdjözesekre! . . . Ugy rémlett előtte, mintha szószegővé vált volna, mint-hogy házasságuk három éve alatt nem bírta beváltani azt, amit ígért. Marthe neki áldozta fel

sugárzó szépségét, ifjúságát s ezért adása volt azzal is, hogy álmait valóra váltsa és talán még azzal is, hogy vagyont szerezzen számára.

Dufoursné számára azonban az idő csak csalódást hozott. Azok a tervek, amelyekkel volégenye biztatta, megannyi teljesíthetlen álommá lett s neki meg kellett elégednie a mindennapi élet prózájával. — Gyermekek, — mondá neki Octave — vigasztalást fogunk találni szerelmünkben.

A szegény fiu ráemlékezett az esküvője előtti szép időkre, házassága mézeshegyeire, amikor felesége vidám és boldog volt, mint egy kis dalos madár. Mit törődött ő a tömeg tetszészajával és a muló dicsőséggel, ha megmarad számára a Marthe szerelme. De erre választ olyan mosolyt kapott, amittől szinte megdermedt.

— Tudod, Octave, a szerelemből egyedül megélni nem lehet. Ez jó lehet a regényekben, azokban, amelyeket te írsz, vagy helyesebben írni — akarsz!

Octave szívének mélyében mintha megpatlant volna valami. De el nem árulta.

— Mulatni akarsz, Marthe — felelt nyugodtan. — Jól van, legyen úgy.

E pillanattól fogva vége volt együttélésük bensőségének, csevegésüknek a kályha mellett és annak a sok apró semmisségnek, amely a szerelmesek életét olyan boldoggá teszi. Marthe kedvéért a férj elfogadott mindenféle meghívást, elvitte a színházba, estélyekre és más, a közélet mutogató alkalmosságaira. Tavasszal eljártak a versenyekre, meglátogatták a kiállításokat, nyáron a tengerparton is laktak. Minthogy Octavenak minderre pénze nem volt, természetes, hogy titokban adósságot is csinált.

— Nagyon kedves férj vagy — szokta Marthe néha mosolyogva mondani. Az ilyen mosoly, melyben az utóbbi időben igen ritkán részesült, láthatólag igen jól esett Octavenak.

Martheot mindenütt csodálták és szerették. Értett is hozzá, hogy bájos és szép legyen és sikerei rendkívül boldoggá tették. Tudakolták nevét. Annak az „izének“ a felesége, a jelen-

téltelen írónak, valami olyan embernek, a ki hőlesen meghuzódott az árnyékban és felesége sikereit közömbösen nézi. Nemsokára befolyásos egyének is érdeklődtek a szép asszony iránt. A neve megjelent valamelyik újságban és egy előkelő sportsmann, egy igazi gróf, már valami szerelmi vallomást is meg mert kockáztatni. Marthe nevetett.

— Ne törődj vele — mondá férjének. — Ez az ember mulattat engem az udvarlásával! Tudod, hogy én tisztességes asszony vagyok. Hiszen csak szabad egy kissé szórakoznom!

Octave keserűen mosolygott, egyebet nem válaszolt. Gyötörte szívét az a gondolat, hogy ez a hülye Marthe körül forgolódik. Legszívesebben nyakonvágta volna mindenki szemelátára. De befolyásos ember volt. A gróf volt oly kegyes és érdeklődött ő iránta.

— Irjon nekünk egy darabot, ifju barátom — szokta mondani. — Én majd adok ajánlólevelet hozzá. A kinek ilyen szép felesége van, az okvetlenül tehetséges ember.

— Igen, Octave — sürgette Marthe — miért nem írsz valami olyat, ami feltűnést kelt? Az életben van elég pszichológiai eset, a mit tanulmányozhatsz. Dolgozz hát!

És egy este Octave ott ült a kis hotel-szobában, mely a tengerpartra nyílt, asztala mellett, míg felesége a tulságos bánattól kimerülve, elaludt és fejét elgondolkodva hajtotta tenyerébe.

Aztán szomorúan így szóló önmagához:

— Marthe szerelmének vége.

Előtte üres fűzet fektült, mely szinte várta az ő írását. Az éj derűs, világos volt. Az égen csillagok fényltek, köröskörül csend volt.

— Mi volna, ha a munkában keresnék vigaszt? Lázasan nyult a tollhoz és gondolatait sebesen papírra vetette.

Szomorú dolgokat írt, elmúlt örömeiről és jelen bánatáról, boldog emlékekről, fájdalmas gyötrelméről. Valóságos emberek támadtak tolla alatt; mindenekelőtt ő maga — könnyen felismerhetően, aztán Marthe, végre a gróf, a

— **Uj szolgabírói járás Torontálmegyében.** Perlasz vidékének egy tekintélyes küldöttsége ma délben tisztelt a vármegye főispánjánál és alispánjánál. A küldöttség egy külön járási szolgabírói hivatalnak Perlaszon való felállítását, illetve egy perlaszi szolgabírói járás létesítését kérte. A kérelem nem új. Már 1893. elhatározta a törvényhatósági bizottság annak létesítését, sőt miniszteri jóváhagyásban is részesült a határozat, de függőben maradt a végrehajtása, mert időközben a közigazgatás államosítása került szönyegre és az igazságügyi kerületekkel való összhangzatba hozatal miatt is nehézségekbe ütközött. Arra való tekintettel, hogy a közigazgatás érdeke is magával hozza a perlaszi szolgabírói járás felállítását, úgy a fő- mint az alispán megígérte, hogy a kérelmet támogatni fogja.

— **Lapunk felelős szerkesztője** ma este néhány napra Budapestre utazott.

— **A vakokért.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter felhívást intézett az ország összes tanfelügyelőségéhez, főigazgatóságaihoz, kereskedelmi iskolai igazgatóságaihoz, felsőbb leányiskolai miniszteri bizottságaihoz, egyházi főhatóságaihoz, rendezzen az elemi, polgári, közép- és kereskedelmi iskolák növendékei között gyűjtéseket a vakokat gyámolító budapesti egyesület növendékeinek ellátására és kiképzésére az intézetek székelyén.

— **A D. M. K. E. közgyűlése.** Jeleztük már, hogy a D. M. K. E. december 8-ikán tartja közgyűlését Aradon. Most megkaptuk a közgyűlési ünnepségek részletes sorrendjét, a mely a következők:

December hó 7-én: Délután a D. M. K. E. elnökségének, továbbá Arad-, Bács-Bodrogh-, Békés-, Csanád-, Csongrád-, Krassó-Szörény-, Temes- és Torontálmegyék területéről érkező egyesületi tagok fogadtatása a vasutnál és azoknak részben szállókban, részben magánházaknál való elszállásolása. A D. M. K. E. elnöksége megkoszorúzza a Szabadság-szobrot. Délután 5 órakor a D. M. K. E. igazgatóságának gyűlése a városi székhelyben, bizottsági termében Esti 7 órakor diszelszólás a színházban. Este 9 órakor ismerkedési estély a Fehér Kereszt-szállóban. (Érkezés étlap szerint.)

December hó 8-án: Reggel Arad szab. kir. város kulturális intézményeinek és a D. M. K. E. épülő internátusának megtekintése. Dél-élt 1/11 órakor a D. M. K. E. évi rendes közgyűlése Arad szab. kir. város székhelyében, bizottsági termében. A közgyűlés napirendje: Ünnepi beszéd. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére négy egyesületi tag kiküldése. Elnöki jelentés az egyesület 1905. évi munkásságáról. Az egyesület 1906. évi költségvetésének megállapítása. Alapszabályok módosítása. A megüresedett osztály-elnöki és igazgatósági helyeknek választás utján

való betöltése. Indítványok, melyek az alapszabályok 20. §-a értelmében az elnökséghez a közgyűlést megelőzőleg 14 nappal előbb beadattak. Az aradi fiók megalakulása. Záró beszéd. Délután 1 órakor Arad város díszbédje a Fehér Kereszt-szállóban. Délután 5 órakor a Kölcsey-egyesület irodalmi estélye. Az igazgatóság a közgyűlést megelőző napon, 1905. évi december hó 7-én, délután 5 órakor Arad szab. kir. város székhelyében ülést tart, hogy a közgyűlés tárgyait előkészítse.

— **Választási mozgalmak.** Az összes nagybecsereki kerületekben komolyan készülnek a városi képviselő-választásra, mely mint említettük, szerdán (22-én) fog történni. A németvárosi II-ik kerület polgárai tegnap az Ellmer-féle vendéglőben tartottak értekezletet, melyen mintegy 60 választó polgár jelent meg. Az értekezletet annak összehívója Szávits Sándor városi képviselő nyitotta meg, ki rövid talpraesett beszédjében egyetértésre hívta fel polgártársait s végül azt ajánlja, hogy a szerdai választás alkalmával ugyanazokat válasszák meg, kik eddig bírták a kerület polgárságának bizalmát. Ezek a következők: dr. Annau Ernő, Schmidt Antal, dr. Brájjer Lajos, Sebastian János, Végh Károly. Póttagoknak indítványozza Klementics Ferencet, Nikél Istvánt és Weiserschan Pétert. Az értekezlet egyhangulag elfogadta Szávits indítványát, egyben kimondták, hogy ezentúl a városi közgyűlést megelőzőleg rendszeren össze fognak jönni a kerület városi képviselői.

— **Köszönet.** Beno testvérek, helybeli kereskedők többrendbeli trikót, gyermekruhát, 12 pár téli keztyűt és kézimunkához szükséges pamutot adományoztak a közp. állami iskola szegénysorsra leánytanulóinak. A nemes lelki emberbarátoknak az adományért e helyütt is köszönetet mond az intézet nevében B a a d e n Károly igazgató.

— **A novemberi vásár.** A novemberi vásár mai második napján a forgalom a tegnaphoz képest lényegesen mecsappant. Szarvasmarhák, birkákat és teheneket elenyésző csekély számban hajtottak fel, a sertésállomány is alig volt számottevő, pedig a mai naptól sokat várt a vevőközönség. Megindult a lóvásár is és körülbelül 3-400 ló került felhajtásra, minőségük azonban rendkívül gyöngye volt, úgy, hogy alig akad néhány példány, a mely felülmúlta volna a közönséges cigánylovak színvonalát. Ellenben a káposzta és kirakó vásár erősen tartja magát.

— **A Lifka-féle Elektro-Bioskop** ma új műsort mutat be a közönségnek, a műsor lapunk hirdetési oldalán olvasható. Az eddigi látványosságok a legnagyobb tetszést keltették. A vállalat valóban megérdemli a pártfogást, mivel felülmúlja az eddig itt volt hasonló vállalatokat.

— **Gépészek vizsgálja.** A gőzgépkészítők és gőzkazánfűtők vizsgálata a Temesvárott szervezett bizottság által 1905. évi december hó 2-án reggel 8 órakor a m. kir. államvasutak műhelyépületében fog megtartatni. A vonatkozó, szabályszerűen felszerelt kérvények a m. kir. iparfelügyelőséghez Temesvár (Józsefváros, Küttl-tér 2. sz.) címezve, legkésőbb a megelőző napon nyújtandók be.

— **Szerelmi dráma.** Mint Temesvárról jelentik, Küble Ferenc volt városi vasuti kalauz 19 éves Mariska lánya tegnapelőtt este a Bégába ugrott és belefullt. Az eset előzményei a következők: Hack Vilmos gyalogos szakaszvezető már régebben udvarolt a leánynak, aki viszonzotta a deli katona érzelmeit. Nemrég összejött a két szerelmes, olyannyira, hogy a lány visszakérte szerelmestől fényképét és leveleit. Tegnapelőtt este a lány 14 éves Borbála nővérével együtt elment a Scudier-parkba, ahol Hack Vilmos szó nélkül átadta a leánynak a kért dolgokat. A parkból a két lány a gyufagyár felé ment, ahol Mariska egy elhagyott helyen megállította nővérét s azt mozdította, hogy lemege a Bégához a leveleket megsemmisíteni. Ezzel lement a Bégaparttra s ott dobálta a leveleket a vízbe, azután maga is beleugrott a Bégába. Nővére sikoltozására nem jött senkiem s a víz levitte a lány testét egészen a módosi vasuti hidig, ahol elmerült a habokba. A holttestet még mindig nem találták meg.

— **Haláti vendég.** Moldován Péter murányi gazda házában megjelent egy uri külsejű nő és szállást kért éjszakára. Az előzőleg gazda a vendégszobában bontatott ágyat az elegáns nőnek, aki reggelre azután eltűnt, de vele együtt 500 korona értékű holmi is. Moldován a csendőrséghez fordult feljelentéssel s ez a tolvajt tegnap Miron Flóra közismert csavargónő személyében kinyomozta és letartóztatta.

— **Megszökött család.** Mint Törökkanizsáról írják, a mult napokban beállított Sztójanov Giga odavaló gazdag szerb paraszthoz Rankov Bogdán s azon ürügy alatt, hogy Setyerov Vászta szerbkereszturi gabonakereskedő megbízottja. Előadta, hogy előnyös árak mellett a közönségben nagymennyiségű búzát vásárolt főnöke nevében, míg a telefonon kért pénzt megérkezett, 960 koronát kért kölcsön. Sztójanov átadta az összeget, mert Setyerovval összekötöttségben állott, minden gyanu nélkül. Csak masnap értesült, hogy Rankov a pénzzel Szerbiába szökött és hogy sohasem volt Setyerov megbízottja.

— **Büntetés elől a halálba.** Rosenberger Adam lieblingi illetőségű, tényleges szolgálatban levő egészségügyi őrző Karánsebesen a Teus hidja mellett szíven lötte magát s rögtön meghalt. Öngyilkosságának oka valószínűleg egy kisebb büntetéstől való féltelém. Rosenberget ugyanis a rendőrség éjjeli utcai botrányosinálásért feljelentette, miért is további intézkedésig lakanyafogságot kapott. Pénteken hajnalban az ügyeletes

gyűltöt vetélytárs. Egész éjjel az asztal fölött görnyedt és élettél, mozgalmassággal teli színművet írt.

— Már ébren vagy, Octave? — kiáltott Marthe, mikor fölébredt. — Miért dolgozol olyan szorgalmasan?

— Mi haszna a szorgalomnak — felelt Octave hidegen. — Tudod, úgy sem a kotok valami derekasat.

De minden következő éjszakán, mihelyt Marthe elaludt, fölkel csendesen ágyából és dolgozhoz fogott. S különös — érezte, hogy most sikerül munkája, sikerül jobban, mint eddig akármelyik.

Néhány nap mulva Párisba tért vissza nejevel. Nehezére esett elhagyni azt a helyet, hol anyi bánata közepett egy kis öröme is akadt. Annál kevésbé szerette ezt a Párisba való visszatérést, mert a gróf megígérte, hogy neje tisztelgésére lakomát ad, melyre Páris egész előkelőségét meghívja.

— Lanszirozni fogjuk férjét — szolt protektori hangon a gróf.

— Dolgozz Octave — tette hozzá Marthe. — Ha a gróf ajánl, ez igen értékes dolog. Ezt nem szabad kihasználatlanul hagyni.

Octave Dufours nem felelt. Nem törődött semmivel, ami körötte történt. Egy szomorú ebéd végén így szolt feleségéhez:

— Képzeld, néhány nap mulva előadják egy darabomat a Gymnase-színházban.

— Ugyan, ugyan, — szolt az asszony, akit érdekelt a dolog — erről te nem is beszéltél.

— Minek is? Mindig olyan kevés szerencsém volt a darabjaimmal.

Marthe őszintén örült. Mert alapjában véve nem volt rosszlelkű s az a gondolat, hogy férjétől adnak egy darabot, melyről az összes újságok írni fognak s melynek első előadásán ő fényes toletében jelenhetik meg, nagyon szórakoztatta. Megcsókolta férjét mindkét arcán.

— Boldog vagy, Marthe? Látod, dolgoztam, sokat dolgoztam...

— Igen, férjecském, boldog vagyok! Octave szomorúan mosolygott: Ki tudja... talán még nem késő?

A nagy nap minél inkább közeledett, annál ragyogóbb színből tűnt fel Marthe szemében.

Az újságok nagy zajt csaptak a fiatal szerző fellépéséről. Azt írták, hogy a darab nagyon jó.

— S miről szól a darab, titkolozó férfiú? — kérdezte Dufoursné.

— Majd meglátod... vidám dolgokról... a miken a nők nevetni szoktak.

Pedig nem vigjáték volt az a darab, a mit a Gymnase-ben játszottak, hanem dráma, tele olyan érzelmekkel, melyek az emberi szív legkínosabb fájdalmát tükrözték. A blazirt közönséget elragadta. Óriási tapsokat kapott. Már az első felvonás után óriási volt a siker. S azután felvonásonként még növekedett.

Mesterművet adtak a színpadon, melynek igen sok előadást jövendöltek; s a fiatal szerzőnek okvetlenül dívatossá kellett válnia.

Martha pompás toletében ült egy proscenium-pályában több jóismerős körében, akik között volt a gróf is, természetesen. Már az első jelenetek meglepték és kezdett figyelni. Ismerte azt a történetet, a mely előtte a színpadon föl-tárlt. Ugy látszott, mintha menyasszonykodásának és hajadon boldogságának idejét tükrözte volna hűen vissza. Apró, finom keztyűs kezével zajosan tapsolt, boldognak és büszkének érezte magát, hogy ezt a sok szép mondat hallotta a saját boldog életének történetéről. Tekintetével kereste a férjét, aki a közönség előtt mutatkozni nem akart és a tetszészaj elől elhúzódott.

A második felvonásban a cselekvény gyorsan haladt előre. Heves vita támad a házasság között; olyan vita, a mely Martheot házassága első viharaira emlékeztette. Most már kétség-telennek tartotta, hogy Octave a saját élet-történetét mondotta el ebben a drámában. Hisz ez nagyon pikánsnak ígérkezett. És mi lesz belőle? Marthe olyan idegentül, annyira közömbösen élt

melle, hogy a darab végső kifejlődését nem is sejtette.

A harmadik felvonás pompás volt. A férj szenvedései mesteri kézzel voltak elemelve, kegyetlenül üntetve föl a lemondást, a szerelem gyötrelmeit és küzdelmeit. Az asszony szerepe a maga könnyűvérségében, gúnyos gondatlanságában mély lélektani tudással volt megindokolva. Marthe megindult szível leste a darab fejlődését. Minden szó, amit a színészek kiejtettek, egy-egy tördőfés volt számára. Lehetséges-e, hogy Octave annyit szenvedett és pedig épp ő miatt, sőt általa? Mert abban többé nem kételkedett, hogy ez a darab kezdettől fogva végig az ő történetük volt. Pedig a férjét ő soha panaszkodni nem hallotta!

Miő sulyos volt a büntetés! Mily keserves kép tarult most előtte abból a tükörből, amit a színpadon látott! Ez volt tehát az ő élete, az, amit a színész játszott a színpadon, hihetetlenül kínözva férjét! És a nagylelkű, komoly férfiú, csöndes megadással teljes mosolyával, az volt Octave! És ezalatt a közönség elragadtatva harsogta férje nevét!

— Bravo! Bravissimo! — mond a gróf, aki teljes tájékoztatással ült Marthe háta mögött. — Kedves barátom, az ön férje nagyon tehetséges fiú, majd faragunk belőle valamit!

Marthe nem felelt semmit. Nagyon sápadt volt, és igyekezett mély megindultságot eltitkolni.

— Fogadja el karomat szép asszony, — tette hozzá a gróf mély meghajlással.

Marthe mereven nézett rá és így szolt:

— Nem uram, ma nem, mert nagyon büszke vagyok arra, hogy a férjem karján mehetek el a színházból.

Octave az üdvözlők során áttörtetve vezette haza feleségét.

De a mikor hazaérkeztek, ahol anyi boldogságot és keserűséget éltek át, amikor Octave betette az ajtót, Marthe leborult előtte és mély-séges zokogással szolt hozzá:

— Megértettelek Octave, bocsáss meg nekem! Alphonse Delatoire.

tiszt a kórházba, ahol Rosenbergernek állandó tartózkodása volt. vizsgált, de sem őt, sem a társát nem találta ott. Ezért Rosenbergernek és társának reggel rapportra kellett volna állnia. A rapporton azonban csak a társát jelent meg, de megjött a hír, hogy Rosenberget a Teus hidja mellett átlőtt mellel halva találták. Rosenberger foglalkozására nézve borbélysegéd s mint mondják, igen intelligens katona volt. Gyengéje volt azonban a szeszes italok mértékfeletti kedvelése.

Az óra. A.: Hová sietsz barátom? B.: Óráim van az iskolában. A.: Akkor az enyém jobb helyt van. B.: Hol? A.: A zálogházban.

A tilos ut miatt. Damján Paja nagyszentmiklósi lakos a hét elején a szőlők között tilos uton akart keresztül hajtani, amit a szőlők csöszö, Schuch Jakab nem engedett meg. E fölötti dühében Damján a szegény csöszre verte, fejét három helyen betűtötte, még egy fogát is betörtte. A brutális ember ellen az eljárás folyamatban van.

TÁVIRATOK.

A helyzet.

A törvényhatósági tisztviselők.

Budapest, november 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kristóffy József belügyminiszter körendeletet intézett az összes megyei és városi törvényhatóságokhoz, hogy terjesszék föl december 15 ig a közös hadsereg és honvédség kötelékébe tartozó azon törvényhatósági tisztviselők névjegyzékét, kiknek állásához a jog- és államtudományok elvégzésének igazolása kívántatik.

A szabadelvűpárt.

Budapest, november 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A szabadelvűpártnak a disszidensekkel való fuziójára vonatkozólag a szabadelvűpárt vezető köréből konstataják, hogy a párt vezető egyéniségei a katonai kérdésekben eddigelé vallott programjukhoz a jövőben is ragaszkodni kívánnak s a vezényszó erőszakolásához semmiféle „tömörülés” kedvéért nem fognak hozzájárulni.

Bebel a Fejérváry-kormány mellett.

Budapest, november 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bebel, a német szocialisták vezére levelet írt Kreutzer kolozsvári tanárhoz, amelyben súlyos érvekkel szól az általános választói jog mellett s meleg hangon dicséri a Fejérváry-kormányt, mint a népjogok barcosát, akit mindenkinek támogatni kell.

A fővárosi választások.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A II-ik kerületi választásnál Lukács György kultuszminiszter haladópartí 642, Német Imre függetlenségi 522, Lendl Adolf újpárti 400 szavazatot kapott s így Lukács és Német között pótválasztás lesz.

A III-ik kerületben Vörös László kereskedelmi miniszteri haladópartí programmal 288 szótöbbséggel Keszits Antal ellenében megválasztották.

A II-ik kerületben a pótválasztást a főváros központi választmánya ma délelőtt tartott ülésében december 7-ikére tűzte ki.

Egyéb választások.

Budapest, november 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Zentáról sürgönyzik, ott ma van a választás Lovász Andor és Ellinger függetlenségi jelöltek között. Delig mindkettőjüknek 250-250 szavazata van.

Titel, november 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Itt ma folyik a választás Musitzky nemzetiségi és Jovanovics függetlenségi között. Délben Musitzkynek 246, Jovanovicsnak 42 szavazata van.

Királyunk délvidéki utja.

Budapest, november 17. (A „Torontál” eredeti táv.) Egy müncheni lap azt írta, hogy királyunk legközelebb, talán már e hó 20-án elutazik és a Rivierán szándékozik néhány hetet tölteni. Mint illetékes

helyről jelentik, ez a hír teljességgel alaptalan, mert ő felsége teljesen jól érzi magát és az uralkodás gondjai és munkája egyáltalán nem fárasztják el olyan mértékben, hogy bárminő hosszabb pihenésnek vagy utazásnak szükségét érezné.

A norvég királyválasztás.

Budapest, november 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Krisztániából jelentik, a népszavazás eredménye szerint a nép óriási többsége a királyválasztás mellett szavazott.

A Törökország elleni flottademonstráció.

Budapest, november 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a hatalmak megállapodtak, hogy a Törökország elleni flottademonstráció keresztülvitelét Ripper magyar és osztrák parancsnokra bízzák. A hajók Pireusban egyesülnek.

Az orosz forrongás.

Budapest, november 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szent-Pétervárról jelentik, ott az általános sztrájk következtében minden munka szünetel. A sztrájk miatt a Trepov által élelbeléptetett és közben megszüntetett rendszabályokat az utcai rend biztosítása végett ma újból életbeléptették.

Budapest, november 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Varsóból jelentik, a Witténél járt lengyel küldöttség több tagját letartóztatták és Szibériába száműzték.

Budapesti gabonatózsd.

Budapest, 1905. november 17.

A készárúüzlet hivatalos árjegyzései:

Table with columns for Buza, Róz, Arpa, Zab, Tengeri, Repce and sub-columns for 100 kilogr. and 100 kilogr. prices.

Határidő-üzlet.

Budapest, november 17. (A nagybecskerek reki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén az árak 5-10 fillérrel estek. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Table listing prices for Buza (áprilisra), Róz (áprilisra), Tengeri (májusra), and Zab (áprilisra).

ESKÜDTSZÉK.

Halálos ölelés.

Lázity Isza jómódu ivándai gazda haragosa volt Lázity Kosztának, mert azzal gyanúsította azt, hogy eleszabította szeretőjét. Nyíltan nem mert rátámadni, hanem egy alkalommal barátságos ölelés közben hasba szurta, úgy hogy Lázity Koszta csakhamar belehalt a halálos ölelésbe.

Ebben az ügyben tárgyalt ma a nagybecskereki kir. törvényszék mint esküdttörbőség, amely következőképpen alakult:

Elnök: dr. Polgár Sándor, szavazóbírák: Makk József és Junga Aladár, jegyző: dr. Kovács Géza, ügyész: dr. Boross Dező, védő: Almássy Elek, orvosszakértő: dr. Fialowski Béla és dr. Diamant László. Esküdtek: Bauer Henrik, Armbruster József, Kiszelitky János, Brájjer Gyula, Harsányi Béla, Hajduska Jenő, Fábán Sándor, Fejes János, Hausladen Tamás, Konkoly Lajos, Györky István és Hiller Arnold.

A megegyezés után a vádlottat hallgatták ki.

Lázity Isza szerbipárdányi születésű, 58 éves, nős, ivándai lakos régebben szerelmi vi-

szonyt folytatott özv. Tablin Arkádiáé szül. Stojanov Lyubicával. Egy szép napon azonban az asszony meguntta Lázity Iszát és a faképnél hagyva őt, Lázity Krsztával állott össze, akivel közös háztartásban is élt. Ez erősen bántotta Lázity Iszát, ki dacára annak, hogy nős és családos ember, jóbarátai körében többször hangoztatta, hogy Lyubicát még most is szereti s meg fogja ő még keserülni, hogy elhagyta.

Folyó évi július hó 27-én Ivándán bucsu volt. Lázity Isza a nap javarészt a kocsmában töltötte és a mikor este 9 óra tájban hazament, az együtt lakó Lázity Krszta és Tablin Arkádiáné házába mindenféle sértő és csúszó kifejezéseket kiabált be Lázity Krszta erre egy puskával felfegyverkezve kijött az utcára, hogy kérdőre vonja a sértetőt. Isza a puská látására látszólag megszeppent s barátágonosan köszöntve Krsztát, kérte, hogy ne haragudjon, hiszen ő csak tréfált. Meg is ölelte a gyanútlan Krsztát, kinek ez az ölelés volt a veszte, mert a következő pillanatban Isza egy hosszú késsel alattomban, váratlanul úgy hasba szurta, hogy néhány napra rá meghalt.

E tényállással szemben a vádlott egészen másképp igyekszik az esetet feltüntetni és kereken tagadja bűnös voltát. Következnek a tanúkihallgatások, a melyek előreláthatólag az egész delutánt igénybe fogják venni, úgy, hogy ítélet csak a késő esti órákban várható.

§ Fölmentett gyilkos asszony. Tegnap egész napon át folytatta az esküdtszék özv. Ligezán Zsiváné szül. Martinov Danica bűnpörének tárgyalását, aki tudvalevőleg azzal volt vádolva, hogy leendő anyósát szándékosan megölte. Az esküdtek azonban nem találták beigazoltnak a vádat s „nem bűnös”-nek mondták ki az asszonyt, mely verdikt alapján a kir. törvényszék özv. Ligezán Zsivánét a vád és következményei alól felmentette és szabadlábra helyezte.

Közgazdaság.

Ingtatlanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1905. évi október hó 27-től 1905. évi november hó 16-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltozás történt:

Stagelschmidt Paula és Luiza tulajdonát képező 3 hold szántót megvette Rédis István 1080 koronáért.

Bencsik Pál tulajdonát képező 1800 négyszögöl szérűskertet megvette Szabó István és neje Mák Viktor nagybecskereki lakosok 1080 koronáért.

Angyal Lyubica tulajdonát képező 895. öi. sz. házat megvette özv. Angyal Vladáné Drága 600 koronáért.

Ifj. Landi Antal és Rozina tulajdonát képező 12 hold szántót megvette Jaksits Tamás és Rozália 11976 koronáért.

Molnár Károlyné Molnár Katalin tulajdonát képező házat és szőlőmest megvette Sztaniszlavjev Aca (200) koronáért.

Miok József tulajdonát képező 1000 négyszögöl szérűskertet megvette Levait Velimir 1100 koronáért.

Bugarszki Milivoj tulajdonát képező 1507 négyszögöl szőlőskertet megvette Schmidt Péter Pál és neje Éva 3000 koronáért.

Todity Szretyko tulajdonát képező 982. öi. sz. házat megvette Raczkov Dusan 2000 koronáért

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken, 1905. évi november hó 17-én megtartott országos vásár alkalmával:

Table listing market prices for Buza, kétszeres, róz, árpa, zab, kukorica, repce, széna I., szalma I., burgonya I. kilogr., marhabús I. I. kilogr., borjú hús, disznó hús, juh hús, zsír.

Nyiltér.*)

Ne vegyünk selymet

mielőtt nem kért a mi szolid, gyönyörű fekete, fehér és színes ujdonságainkól mintát.

Különlegességek: selyemszövetekben, társasági, menyasszonyi, bál és utcai ruhákra, valamint bluzokra és blézsekre méterenként 1.15 koronát 18 koronáig kaphatók.

Különösen magánosoknak adjuk el a kiváló minőségű selyemszöveteköl vádm. és portómentesen hához szállítva.

Schweizer & Co., Luzern U/28. (Schweiz.) Seidenstoff-Erport - Königl. Hoflieg.

(147d-x.10)

* Az e rovat alatti közlésekért nem vállal felelősséget a szerk.

Itt először! Még csak rövid ideig látható!

Lifka-féle tökéletesített

Elektro-Bioskop

Nagybecskerek, a Vásár-téren.

Műsor: november 17. és 18-án.

1. Fő-utca Tokióban. (Japán).
2. A kéményseprő és a cukrász.
- 3-7. A szentföldön. Jeruzsálemben. a) Az olajfák hegye. b) a Salamon-forrás. c) Omármecset. Abrahám szikái I. és III. stáció. d) A szent sir. e) A siránkozók falai.
8. A katonasapka.
9. A menyasszony megszöktetése automobillal.
10. Az elefántok díszfelvonulása Edvárd király indiai császárrá való koronázásakor. Keleti királyfiak mesés kincsei és gazdagsága.
11. Sidney bohóc a falábakkal.
- 12-18. A gyújtogató. Nagy tragikomikus jelenet több képben.
19. A szirén. (Gyönyörűen színezve.) (962-x.4)
20. Skandalum a lépcsőn.

Naponként 6, 7 és 8 órákor este előadás.
Helyárak: I. hely 80 fill., II. hely 60 fill., III. hely 30 fill.
Katonák őrmestertől lefelé és 10 éven aluli gyermekek a III. helyen 20 fillért fizetnek.

Műsor ingyen. Minden 2-ik nap új műsor.

315/17769. ki. szám 1905.

987-1.1

Hirdetmény.

Az 1884. évi XVII. t. cikkbe iktatott ipartörvény 169. és 172. §-ai alapján és a volt földmívelési, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumnak 1885. évi 52211. sz. rendelete értelmében Nagybecskerek r. t. város területén lakó kereskedők és iparosok által az 1906. évre a nagybecskereki városi tanács és a nagybecskereki járási főszolgabíró, mint elsőfokú iparhatóságok mellé 20—20, összesen 40 iparhatósági megbízottnak leendő megválasztása céljából, választási határidőül folyó év november 26-ik napjának délutáni 2 órájára a városház nagytermébe tüzetett ki, melyre a helybeli kereskedők és iparosok ezúton meghívottak.

Megjegyeztetik, hogy az összeállított névjegyzékben felvett kereskedők és iparosok közül csak azok választhatók meg iparhatósági megbízottakká, kik legalább is a megállapított 30 korona adóminimumot fizetik, és hogy az említett névjegyzékek a városi I-ső jegyzői hivatalban betekinthetőek.

A választás megtartására Mattanovich György városi I-ső jegyző küldetett ki.

Nagybecskerek r. t. város tanácsa, mint elsőfokú iparhatóságnak 1905. évi október hó 24-én tartott üléséből.

Dr. Perisics Zoltán,
polgármester.

Mattanovich György,
vár. I-ső jegyző.

RÁMPÁS

literje 30 krajcár

Dr. Brájer Lajostól

Kapható

Zápolya-utca I. szám alatt

a házmesteri lakásban.

(838-x.34)

1451/II. 1905. szám.

980-3.3

Hirdetmény.

Torontálvármegye alispánja 1905. évi július hó 22-én kelt 13048. számú határozatával a helybeli „József” közkörház udvarban levő utakra szükséges folyami szállítását 2037 korona 12 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálat foganatosításának biztosítása céljából az 1905. évi december hó 2-ik napjának d. e. II órájára a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhívottak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Nagybecskerek, 1905. évi november hó 11-én.

M. kir. államépítészeti hivatal.

A hivatal főnöke:

Faur,

királyi főmérnök.

Megérkezett

HIMLER HERMANNÉ

a legfinomabb majolika fayence és karlsbad

porcellán edényekkel,

melyek karácsonyi és ujévi ajándéknak igen megfelelnek.

Gyári áron kaphatók a vásártéren.

988-1.1

10 84. tkvi szám. 1905.

988-1.1

Árverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajthatónak Tamási András és neje szül. Szöböllödi Örsze nagybecskereki (felsőmuzslyai) lakosok végrehajtást szenvedők elleni 627 korona 28 fillér tökekövetelés és jár. iránti ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területében levő Nagybecskerek községi 5043. sz. tkvben A. + 1. sorsz. a. foglalt 7663—7664/87. hrsz. 88. ö. i. számú ház és 600 □-öl beltelek 422 korona; ugyanott A. + 2. sorsz. a. foglalt 8578—8579/55. hrsz. 1200 □-öl területű szántó 267 korona; ugyanott A. + 3. sorsz. a. foglalt 8593—8595/361. hrsz. 3 hold 1000 □-öl területű szántó 412 korona; ugyanott A. + 4. sorsz. a. foglalt 8602—8605/294. hrsz. 3 hold 1000 □-öl területű szántó 306 korona; ugyanott A. + 5. sorsz. a. foglalt 8602—8605/8/187/a. hrsz. 2 hold 630 □-öl területű szántó 202 korona és ugyanott A. + 6. sorsz. alatt foglalt 8602—8605/8/187/b. hrsz. 1370 □-öl területű szántó 403 korona kikiáltási árban 1905. évi december hó 12-ik (tizenkettő) napjának d. u. 3 órájkor ezen kir. törvényszék tkvi helyiségében meg-

tartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tette, az árverésre kitűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók, kivéve a m. kir. államkincstár végrehajthatót, aki bánatpénz nélkül árverelhet, tartoznak az ingatlan kikiáltási árnak 10% át, vagyis 42 kor. 20 fillért, 26 kor. 70 fillért, 41 kor. 20 fillért, 30 kor. 60 fillért, 20 kor. 20 fillért és 40 kor. 30 fillért közpénzben vagy az 1881. nov. 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. ig. min. rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881: LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Nagybecskereken, a kir. törvényszék mint tkvi hatóságnál, 1905. évi szeptember hó 28. napján.

Rektorisz,

kir. törvényszéki bíró.

5771. szám 1905.

982-3.1

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszterium 66342/905. sz. a. kelt rendeletével a temesbégavölgyi vízszabályozási társulat által Módos község határában elfoglalt földterületekre nézve a kisajátítási eljárást elrendelven, a tárgyalás folyó évi december hó 5-én d. u. 3 órákor Módos községben (község-házánál) fog megtartatni.

Felhívottak tehát az érdekelt felek, hogy fenti időre kitűzött tárgyaláson annál is inkább megjelenjenek, minthogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelt felek közül senki sem jelenik meg.

A kisajátítási tervrajz és összeírás Módos község-házánál 15 napi közszemlére kitétetett.

Kelt Nagybecskereken, 1905. évi november 13-án.

Torontálvármegyei közigazgatási bizottság.

Dr. Dellimanics,
főispán.

Elsőrendű

rózsa-burgonya

legalább 100 kgnyi vételnél métermázsánként 7 korona 20 fillérért kaphatók

Friedmann Alfréd

gabonakereskedőnél, Nagybecskerek,
Tomasováci-utca. (985-3.1)

Bóka község előjáróságától.

38-9. szám. 1905.

984-3-1

Árverési hirdetmény.

Bóka község képviselőtestületének f. évi 78/905 kgy. számú határozata alapján közhírré tesszük, hogy a volt Szerb-Bóka község 5938 holdnyi határában gyakorlandó vadászati jog 1906. évi január 1-ől 1912. évi június hó 30-ig számított 6 és fél évi időtartamra f. évi december hó 15. d. e. 9 órákor a legelőbbet ígérőnek a következő feltételek mellett nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

1. A kikiáltási ár 110 korona, melynek 10%-a bánatpénzként az árverés előtt leteendő.

2. Az évi bérösszeg minden év január 1-én előre fizetendő.

3. Köteles bérlő alispáni jóváhagyást igénylő szerződést kötni és annak minden egyes pontját betartani.

Bóka, 1905. évi november hó 10-én.

L á z á r,
jegyző.

V a s z i t s,
bíró.